

Hyvät käytännöt infrarakennuttamisessa

Kuntamarkkinat verkossa 15.-16.9.2021

Hyvät käytännöt infrarakennuttamisessa

Torstai 16.9.2021 klo 9.00–10.30

Avaus

Paavo Taipale, yhdyskuntatekniikan päällikkö, Suomen Kuntaliitto

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa -projektin tausta ja tuotokset

Kari Muhonen, johtaja, Infra ry

Tilaajan ja urakoitsijan toimiva kumppanuus

Jari Lohi, rakennuttajapäällikkö, Jyväskylän kaupunki

Jukka Tuominiemi, yrittäjä, Maanikkarit Oy

Kysymykset ja keskustelua

Vinkkejä pienten yhdyskuntateknisten urakoiden hankintamenettelyihin

Anne Valkonen, toimitusjohtaja, Via Blanca Oy

Infra ry:n ja Kuntaliiton Paras infratilaaja -kilpailun avaus

Kari Muhonen ja Paavo Taipale

**Kysykää ja
kommentoikaa
viestiseinällä!**

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa

Kuntamarkkinat 16.9.2021

Kari Muhonen

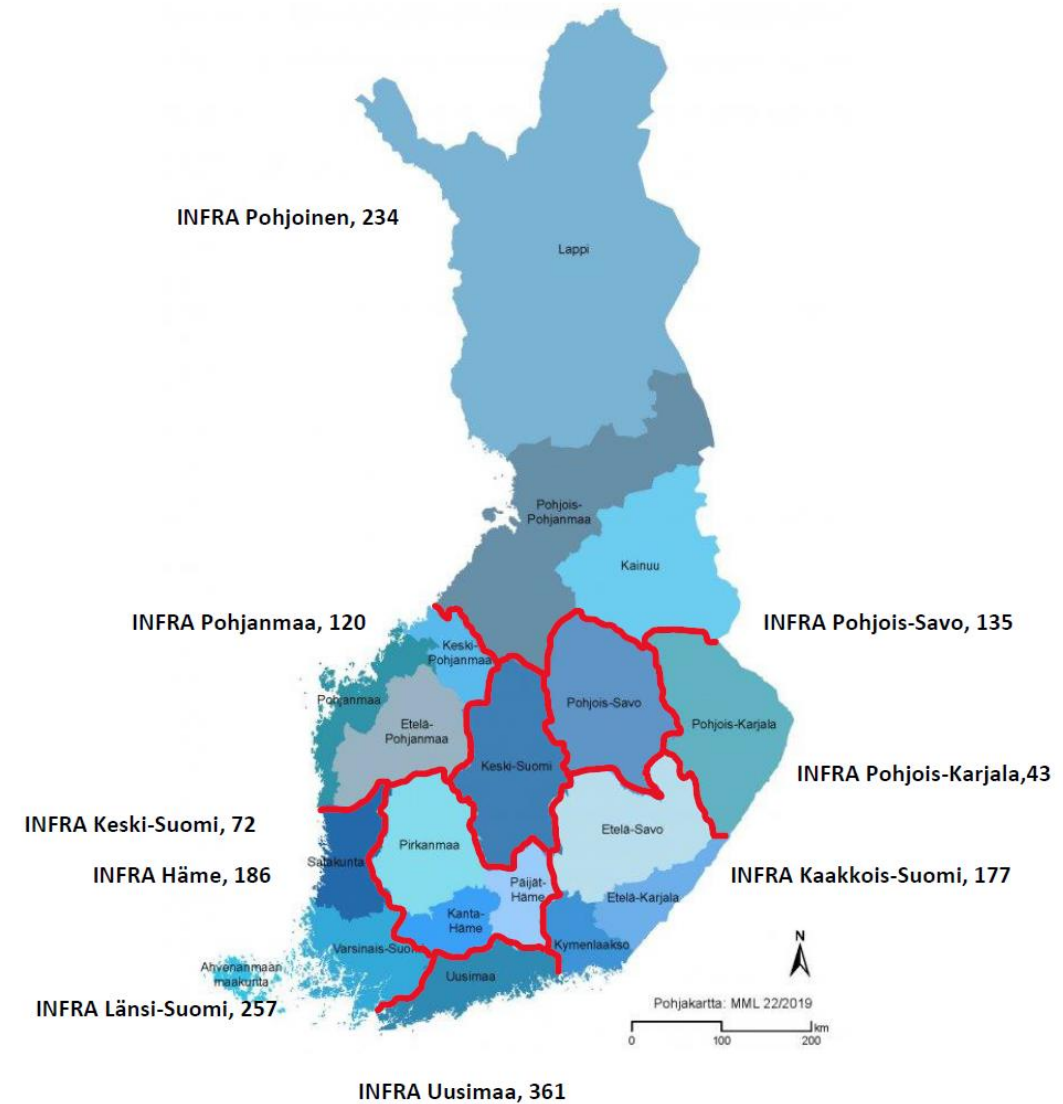
INFRA ry

INFRA ry

INFRA ry on infra-alan yritysten sanansaattaja – osa Rakennusteollisuus RT:tä ja Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ta.

- Perustettu **1954**
- Jäsenyrityksiä **1600**
- Jäsenten liikevaihto **5,4 mrd €**
- Työtekijöitä lähes **20 000**
- Toimintaa koko maassa **9 piiriyhdistystä**
- Laajaa luottamushenkilötoimintaa **6 valiokuntaa**
6 toimialajaostoa

Tausta

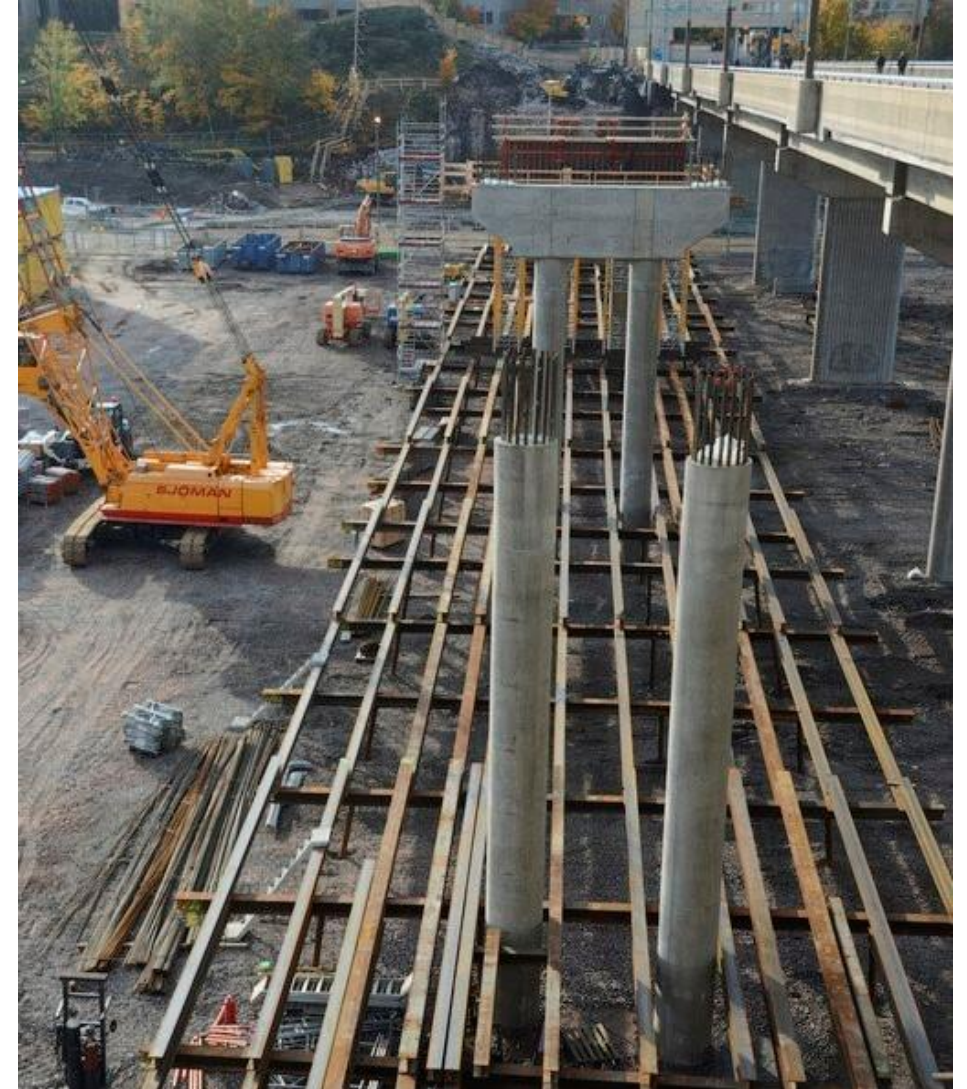

- INFRA ry:n jäsenyrittäjiltä on tullut viestiä, että infrarakentamisen hankkeiden eri osapuolten (tilaajat-suunnittelijat-rakennuttajakonsultit-urakoitsijat) välistä yhteistyötä olisi hyvä saada parannettua.
- Kari Muhonen INFRA ry:stä kokosi yhteistyötyöryhmän tilanteen parantamiseksi.
- Yhteistyöryhmässä sovittiin, että ryhmä keskittyy tilaajien, rakennuttajakonsulttien ja urakoitsijoiden väliseen yhteistyöhön.

Yhteistyöryhmä

Yhteistyöryhmään kutsuttiin seuraavat henkilöt:

- Lars Westermarck, Väylävirasto
- Jari Lohi, Jyväskylän kaupunki
- Matti Tervonen, Welado Oy
- Pasi Hukkanen, Ramboll CM Oy
- Jouni Karjalainen, Destia Oy
- Jukka Tuominiemi, Maanikkarit Oy
- Matti Kiiskinen, SKOL ry
- Markku Leskinen, Koneyrittäjät ry
- Tuukka Liukko, INFRA Kaakkois-Suomi
- Kari Muhonen, INFRA ry, pj.

Yhteistyöryhmän tavoitteet

Yhteistyöryhmän tavoitteet ja lopputulema:

- Yhteistyöryhmän tavoitteena on edistää yhteistyötä tilaajien, rakennuttajakonsulttien ja urakoitsijoiden välillä sekä parantaa alalla vallitsevaa tilannetta.
- Tehdään yhteenveto hyvistä yhteistyökäytännöistä infrarakennuttamisessa, joita täydennetään työryhmän tarkennuksilla ja suosituksilla.
- Teetetään kaksi aiheeseen liittyvä opinnäytetyötä, joissa tutkitaan ja syvennetään asiaa.
- Nostetaan aihetta esille alan eri foorumeilla.

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa

Onnistunut infrahanke syntyy hankkeen tilaajan, tilaajan rakennuttajakonsulttien sekä urakoitsijoiden tiiviistä yhteistyöstä. Varmistaaksemme parhaalla tavalla yhteiskuntaa palvelevat väylä- ja yhdyskuntatekniikan hankkeet edistämme yhdessä seuraavia periaatteita:

- A Selkeä ja vuorovaikutteinen johtaminen
- B Yhteistyön ja luottamuksen jatkuva rakentaminen
- C Asiakirjat ja vaatimukset onnistumisen tukena
- D Osaamisen ja laadun kehittäminen

Työryhmän tarkennukset ja suositukset

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa

A. Selkeä ja vuorovaikutteinen johtaminen

Rakentamishankkeitamme johtaa tilaaja, jolla on kokonaiskuva hankkeesta ja sen lopputuloksesta. Keskeistä on ihmisten johtaminen, kannustaminen ja sparraus sekä parhailta oppiminen.

B. Yhteistyön ja luottamuksen jatkuva rakentaminen

Työskentelemme yhdessä tiiviissä vuorovaikutuksessa. Toisiamme auttaen teemme tilaajan visiosta totta. Hankkeidemme onnistumisen ratkaisee luottamus, avoimuus, keskinäinen kunnioitus ja oikeudenmukaisuus. Vastaamme niistä yhdessä. Jaamme tietoa ja olemme kunnon kumppaneita.

Sovimme yhdessä hankkeen tarkat tavoitteet, pelisäännöt ja eri osapuolten vastuut. Pidämme niistä kiinni varmistaen työturvallisuuden sekä ratkaisujen ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys.

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa

C. Asiakirjat ja vaatimukset onnistumisen tukena

Tekemämme tarjouspyyntö-, urakka- ja muut asiakirjat sekä tarjoukset ovat selkeitä ja yksiselitteisiä. Niissä on se tieto, mikä tarvitaan tilaajan tahdon toteuttamiseen. Niillä tuetaan koko toimialan onnistumista ja kehittymistä. YSE- ja KSE-ehdot ovat sopimuksissa keskeisessä asemassa hankkeesta ja hankintamallista riippuen.

Hyödynnämme hankintalain mahdollisuuksia. Edistämme innovaatioiden syntymistä ja tervettä kilpailua sekä sitä, että urakassa syntyvistä ideoista hyötyvät eri osapuolet oikeudenmukaisesti. Soveltuvuusvaatimukset yrityksille suhteutamme hankinnan luonteeseen, käyttötarkoitukseen ja laajuuteen, antaen tarjouksen laatimiseen riittävästi aikaa.

D. Osaamisen ja laadun kehittäminen

Varmistamme yhteistyössä osaamisen kehittymisen ja laadun hankkeen kaikissa vaiheissa.

Kehitämme jatkuvasti osaamistamme ja teemme töitä sen eteen, että hankkeemme täydentävät ja kasvattavat koko toimialan osaamispohjaa.

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa

Työryhmän tarkennuksia ja suosituksia

B. Yhteistyön ja luottamuksen jatkuva rakentaminen

Yleistä

- noudatamme hyvää rakennuttamis- ja urakointitapaa
- pidämme kiinni sovituista asioista
- päätöksenteko on sujuvaa ja oikea-aikaista
- arvioimme ja kehitämme toimintaamme jatkuvasti
- autamme toisiamme onnistumaan; myötävaikutamme kaikkien hankkeen osapuolten tavoitteiden saavuttamiseen ja menestymiseen
- pidämme asiat yksinkertaisina ja selkeinä.

Ennen hanketta

- järjestämme tarvittaessa markkinavuoropuheluja ja otamme mahdollisuuksien mukaan toistemme mielipiteet huomioon
- pidämme hankkeiden aloituspalaverit.

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa

Työryhmän tarkennuksia ja suosituksia

B. Yhteistyön ja luottamuksen jatkuva rakentaminen

Hankkeen aikana

- teemme sopimuksissa kirjatut asiat oikea-aikaisesti ja noudatamme hyviä projektinhallintamenettelyjä
- pidämme säännöllisesti tapaamisia avoimuuden ja vuorovaikutuksen varmistamiseksi (tilaajat, urakoitsijat, konsultit)
- työskentelemme mahdollisuuksien mukaan samoissa tiloissa.

Hankkeen päätyttyä

- pidämme hankkeiden palautepalaverit ja opimme niistä

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa

Työryhmän tarkennuksia ja suosituksia

C. Asiakirjat ja vaatimukset tukevat onnistumista

- sopimuskumppanin valinnassa harkitaan muitakin valintaperusteita kuin halvin hinta
- tarvittavien resurssien, mm. rakennuttajakonsulttien käyttö harkitaan hankekohtaisesti
- mahdolliset lisäkirjeet lähetetään ajoissa
- hankintamallit ja urakkakoot määritetään siten, että markkinat toimivat optimaalisella tavalla
- kehitetään yhdessä ja hyödynnetään uusia urakkamuotoja esim. kKU, STk ja IPT
- varmistetaan, että kaikki osapuolet, myös aliurakoitsijat, tietävät asiakirjoissa esitetyt vaatimukset
- referenssi- ja osaamisvaatimukset ovat linjassa hankkeen koon ja vaativuuden kanssa
 - mahdollistaa eri kokoisille toimijoille osallistumisen
 - edistää uusien toimijoiden markkinoille tuloa
 - henkilö- ja yritysreferenssit ovat tasapainossa

Hyvät yhteistyökäytännöt infrarakennuttamisessa

Työryhmän tarkennuksia ja suosituksia

C. Asiakirjat ja vaatimukset tukevat onnistumista

- referenssi- ja osaamisvaatimukset ovat linjassa hankkeen koon ja vaativuuden kanssa
 - suositellaan seuraavia linjauksia rakennusurakoiden kilpailuttamisessa: referenssityön arvot:
 - vaatimus ei isompi kuin budjettihinnan arvo
 - pääsääntöisesti 0,5 x tarjottavan työn arvo riittäisi
 - useampi referenssi pienistä urakoista voisi joissain tapauksissa korvata referenssin isosta urakasta
 - euromääräisen hinnan lisäksi tulee kiinnittää huomiota referenssin sopivuuteen suhteessa tarjottavaan työhön
- referenssitöiden voimassaoloajat urakoissa mahdollisuuksien mukaan esim. 7 – 10 vuotta
- liikevaihtovaatimus maksimissaan kaksi kertaa tarjottavan työn arvo
- asetetaan tarkoituksenmukaiset referenssivaatimukset kaikille hankkeen osapuolille (projektin- ja työnjohto, rakennuttajakonsultit ja valvojat).

Hyviä yhteistyökäytäntöjä edistävät tahot

- Kyseessä on infra-alalle tehtyt suositukset, joihin on tärkeä palata säännöllisesti. Kaikki osapuolet hyötyvät esitettyjen käytäntöjen säännöllisestä muistattamisesta.
- Seuraavat tahot haluavat edistää hyviä yhteistyökäytäntöjä infrarakennuttamisessa:
 - Väylävirasto
 - Kuntaliitto
 - SKOL ry
 - INFRA ry ja
 - Koneyrittäjät ry

Lisätiedot

kari.muhonen@infra.fi / 0400 943 350

INFRA

TILAAJAN JA URAKOITSIJAN TOIMIVA KUMPPANUUS

Rakennuttajapäällikkö Jari Lohi

16.9.2021

- Kunnallistekniikan (katu, viher, satama) investoinnit v.2021 32,6 M€
- Vuonna 2021 kilpailutettavia urakoita noin 35 kpl, hintahaarukka 0,1-2,0 M€
- Pääosa kilpailutetaan Hilman kautta
- Tarjouksia 0-5 kpl, pääosin samoilta, "tutuilta" urakoitsijoilta >> tunnetaan käytännöt ja henkilöt >> helpottaa yhteistyötä
- Käytössä myös pienten maarakennus- ja vihertöiden puitesopimukset
 - Hankekoot 50-200 k€
 - Minikilpailutus
 - Hankekohtainen sopimus
 - Taustalla kumppanuusajattelu
- Toimiva kumppanuus lähtee jo tarjouspyyntöaineistosta, mm. soveltuvuus- ja referenssivaatimukset tulisi olla kilpailutettavaan hankkeeseen soveltuvat
- Työnaikainen toiminta myös tärkeässä roolissa, mm. tilaajan rooli

Vinkkejä pienten yhdyskuntateknisten urakoiden hankintaan

Anne Valkonen
Via Blanca Oy

Hyviä
kokemuksia
hankinnan
eri
vaiheissa

Valmistelu

Kilpailuttaminen

Urakan aikainen toiminta

Hankinnan valmistelu

Riittävästi aikaa hankinnan valmisteluun

Riittävästi resursseja hankinnan tekemiseen

Suunnitelmien tarkastaminen

Vuoropuhelu toimijoiden kanssa - markkinakartoitus

Aikataulut ja niiden yhteensovittaminen

Urakkamuodon ja hankintamenettelyn päättäminen
(esim. avoin- tai neuvottelumenettely)

Kun
hankintamenettely
ja urakkamuoto on
päätetty ->
kilpailuttaminen

Kansallinen vai ei? Kynnysarvon vertaaminen hankinnan kustannusarvioon.

Menettelyn läpikäynti: hankintailmoituksesta – hankintapäätökseen.

Etukäteen huolella mietitään tarjoajan soveltuvuusvaatimukset **tapauskohtaisesti**.

Halutaanko käyttää lisäksi esim. ympäristöön tai kiertotalouteen liittyviä vaatimuksia?

Urakan aikainen toiminta

Yhteinen
päämäärä

Turvallisuus!

Aikataulut

Yhteiset
katselmukset

Takuuaikainen
toiminta

Valvonta ja
dokumentointi

Olisiko
yhteistyöstä
hyötyä?

Kiitos

Anne Valkonen

Via Blanca Oy

www.viablanca.fi

Paras infratilaaja –kilpailu

Kuntaliitto ja INFRA ry

Kari Muhonen ja Paavo Taipale

Paras infratilaaja esiin!

- INFRA ry on järjestänyt Paras kuntatilaaja -kilpailun vuosina 2017 ja 2019
- Tavoitteena tukea kuntien hankintojen kehittämistä

2.2.2018 | INFRA ry | INFRA:n keskustoimisto, Kaakkois-Suomi, Pohjoinen

Suomen paras kuntatilaaja 2017 on Oulu

Mikä Suomen kunta hyödyntää taitavimmin markkinoiden potentiaalin ja tekee hankinnat kustannustehokkaimmin? Tätä selvitettiin loppuvuodesta 2017 tehdyssä kyselyssä. Suomen parhaan kuntatilaajaan tittelin sai Oulu, Imatralle meni kunniamaailma

13.12.2019 | INFRA ry | INFRA:n keskustoimisto

Lohja palkittiin vuoden parhaana kuntatilaajana

Parhaana kuntatilaajana palkittu Lohja teki vaikutuksen kilpailuraatiin osaamisensa monipuolisuudella. Raati arvosti etenkin Lohjan panostusta maankäytön suunnitteluun, johon rakennuttaja otetaan usein mukaan jo kaavoitusta tehdessä. Kunniamaininnat kisassa saivat Vantaa ja Hämeenlinna.

Vuoden 2019 Parhaaksi kuntatilaajaksi valittu Lohja panostaa eri osapuolet kattavaan yhteistyöhön jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Rakennuttajien osallistaminen suunnitteluun jo kaavoitusvaiheessa mahdollistaa muun muassa sen, että kohteesta tulevat ylijäämämaat voidaan hyödyntää erilaisina maisema- tai meluvalleina. Samalla pystytään paneutumaan laaja-alaisesti kohteiden toteutettavuuteen, kuten maaperän asettamiin erityisvaatimuksiin, pohjavesiolosuhteisiin ja esirakentamisen tarpeeseen.

"Kestävän rakentamisen näkökulmasta merkittävimmät päätökset tehdään nimenomaan maankäytön suunnittelussa", muistuttaa INFRA ry:n elinkeinopoliittinen johtaja **Juha Laurila**.

Huomionosoitus otettiin Lohjalla tyytyväisenä vastaan. Kaupunkitekniikkapäällikkö **Seppo Lötjönen** kommentoi koko organisaation puolesta, miten Suomen parhaaksi kuntatilaajaksi on tultu.

Seppo Lötjönen ja Lohja ottivat tittelin ilolla vastaan. Taustalla rakenteilla oleva vuoden 2021 asutussuunnitelma. Kuva: Kaisa Salminen

Paras infratilaaja esiin!

- Kuntaliiton ja INFRA ry:n yhteisesti järjestämä kilpailu kunnille
- Tavoitteena kannustaa kuntia hankintojen kehittämiseen
- Kuka tahansa voi ehdottaa jotakin **kuntaa** tunnustuksen saajaksi
- Parhaan infratilaajan kriteereitä
 - Kuntainfran kokonaisprosessin hallinta (maapolitiikka, kaavoitus, suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito)
 - Hankintojen kokonaisuuden hallinta
 - Toimivien markkinoiden edistäminen (markkinavuoropuhelu, hankintojen koko ym.)
 - Kestävä infran periaatteiden ja käytänteiden omaksuminen osaksi hankintoja
 - Innovatiivisuus hankinnoissa
 - Urakoitsijan paras osaaminen saadaan hyödyksi kokonaistaloudellisesti, niin tilaajan kuin urakoitsijan näkökulmasta

Paras infratilaaja esiin!

- Vapaamuotoiset ehdotukset **26.11.2021 mennessä** webropol-lomakkeella
 - Tiivis kuvaus (2000-5000 merkkiä) ja mahdolliset liitteet
- Lisätietoja kilpailusta antavat Paavo Taipale, p. 0503808368 ja Kari Muhonen, p. 0400943350 ja sähköpostitse parasinfratilaaja2021@kuntaliitto.fi
- Voittaja ja mahdolliset kunniaininnat saaneet kunnat julkistetaan järjestöjen yhteisessä iltapäivätilaisuudessa tammi-helmikuun vaihteessa
- Kilpailussa menestyneiden kuntien hyviä toimintatapoja esitellään toimialan viestintäkanavissa – hyvät käytännöt kiertämään